

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.

Félévre . . . . . 4 kor.

Negyedévre . . . 2 kor.

Egyes száma ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Szerkesztőség:
Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,
hová a lap szellemi
részét illető minden
közlemény intézendő.Kiadóhivatal
Kaposvár Zárda-utca
17. szám
hová az előfizetések
és a lap szétküldésér-
vonatkozó felszólalá-
sok intézendők.

Tallán Gyula.

Lábod, 1905. aug. 5.

Somogyvármegye mult havi rendkívüli közgyűlésén Tallán Gyula főispán ur meg nem érdemelt eljenedet csikart ki magának. — Kijelentette, *miszerint sajnálja, hogy még helyén van*; természetesen mindenki azt hitte, hogy a főispán ur is alkotmány- és törvényellenesnek tartja a Fejérváry kormányt, mely édes illuzióból csak közvetlenül a gyűlés berekesztése előtt ébredtünk a rideg valóságra, midőn ő Méltósága bejelentette, hogy az önként befizetett adók beszoigátására vonatkozó, valamint a tartalékosok behívása körüli közrműködésre vonatkozó határozatot meg fogja felebezni. Tehát kibujt a szeg a zsákból és a főispán urnak sikerült másfélórán keresztül az egész törvényhatósági bizottságot tévutra vezetni, de csakis másfél órára, mert azután mindenki tisztában volt ő Méltósága fényes diplomata tehetségével. *Ezért a ravasz-ságért megérdemelné ő Méltósága, hogy az augusztusi közgyűlés bizalmatlansági votummal tisztelné meg.*

De egészen eltekintve ezen kiváló taktikai ügyességtől ő Méltóságának érdemben sem volt igaza. Az önkéntes adózásnak kérdését általában az

adók megajánlása, kivetése és behajtása kérdéséről nem lehet elválasztani, mert az 1848. évi III. törvény-cikk értelmében az országnak országgyűlésileg megvizsgált és jóváhagyott költségvetésének kell lennie. — Ezen ugynevezett budgetjog hiánya pedig azt jelenti, hogy a kormány Magyarország közjódelmeinek egy árva fillérével sem rendelkezhetik, tehát az önként befizetett adóval sem. A budgetjog önként és nem önként fizetett adók között nem tesz különbséget. Ha nincs budgetjog, akkor nincsen adó, tehát önként fizetett adó sem. Mert ha ez nem így állana, akkor mi értelme volna az 1848. évi III. törvény-cikknek és az 1867. évi X. törvény-cikknek, nem is említve régebbi törvényeinket, melyek az önkéntes adózást egyenesen megtiltják és az ezen tilalom ellen vétőket nemességük és vagyonuk elkobzásával bünteti. Hiszen ha igaza lenne ő Méltóságának, jobban mondvá az ő drágalatos főnökének Kristóffy József belügyminiszteri ügyvezető urnak, akkor a nemzetnek adómegajánlási és megtagadási jogát a leggyermekesebb módon ki lehetne játszani.

Ugyanez áll a tartalékosok és póttartalékosok behívása körüli közrműködésre is.

Mi lenne a nemzetnek ujonczmegajánlási jogából, ha egyszerűen a tartalékosok és póttartalékosok behívásával és tényleges szolgálattételre való benttartásával tödőznék egy időre a nemzet által megtagadott ujonczszükségletet? Itt azonban élesen kell distinguálni a tényleges szolgálattétel és a törvényes fegyvergyakorlat között, mely utóbbira minden katonaköteletnek most is be kell vonulnia.

Ő Méltóságának a főispán urnak tehát azt ajánlom, hogy ne ragaszkodjék göresösen a hatalomhoz, hisz hosszú főispánsága alatt csordultig élvezhette azt, hanem tartsa szem előtt azokat a szavakat és elmékedjék fölöttük, melyeket nemrég az 1867. évi kiegyezési alapon álló legmérsékeltebb politikusunk *Andrassy Gyula* gróf mondott:

„A magyar államot csak parlamentáris uton szabad kormányozni. *A jelenlegi kormány nem parlamentáris, tehát nem is törvényes kormány.* Minden megengedett eszközzel azon kell lennünk, hogy kormányzását lehetetlenné tegyük.”

Széchenyi Aladár gróf.

T A R C Z A.

Elégtétel.

Irta: Ambrus Zoltán.

I.

Huber ur vasárnap délelőtt sétálni vitte gyermekeit: pápaszemes, vézna, komoly kis fiát egy összeasszott kis leánykét — és tizesztendős nyurga leánykáját, aki olyan érdeklődéssel nézelődött az utcán, mintha bizony rá is tartoznék ez a szép világ. Szegényke, még nem tudja, hogy semmi köze a föld kéjeihez s hogy a napsugárt és a vig zenét, a lihegő, suhogó, varázslatos selyem ruhákat nem az ő számára találták fel. Fogalma se volt róla, hogy a papája azok közé az alsóbbrendű állatok közé tartozik, akiket erkölcsi halottaknak nevez a világ s hogy következképen ő rá is csendes, nagyon csöndes élet, nagy meghuzódás és mostoha szerencse, sok lemondás és meg több megáldatás várokozik.

Száraz, hideg januári nap volt s amerre mentek, keményre fagyott hó csikorgott a lábaik alatt. Az öreg legényke apró léptekkel baktatott előbbre s szomorúan nézte a csillogó jegszemektől fehérülő utat, mintha érezte volna, hogy minden lé-

pése egy igen-igen komor helyzet viszi közelebb. A leányka folyton csipogott, mint egy sárga száju kis veréb és Huber ur elmélázott.

— Vincze nyolcz éves, Malvinka már tíz — tündött magában. Nemsokára meg fognak tudni mindent . . .

— De egy kedves látomány felverte álmadozásából.

— Vincze, Malvinka, figyelmeztette gyermekeit, amott jön Börenbukk báró a méltóságoé ur. Szépen köszönjetekek neki, mint jól nevelt gyermekekhez illik.

Csakugyan, egy viziló formájú emberi lény jött velük szembe, csodás téli bundájában. Nagyokat fujt s látszott rajta, hogy igen haragszik az asztmara, mely földhöz vágja meg őt is, huszmányi vagy on hatalmas urát.

A pénzes-zsák, nehézkes léptekkel bár, egyre közeledett. Mikor már csak néhány lépésre voltak tőle, Vincze levette a kalapját, Malvinka bókolt s Huber ur mély tisztelettel köszönt a földesurnak:

— Alazatos szolgálja méltóságos uram!

Börenbukk báró leereszkedéssel fogadta a társas üdvözlést s megmozdította kalapját. Nem szólt, de nézéséből amely szomorú volt, mint egy beteg tehéné, határozott jóakarát volt olvasható.

Az után tovább ment.

Huber uron valami édes melegség futott végig. Ime Börenbukk báró, aki a legnagyobb ur az egész megyében, megint

nyájasan, sőt határozott szivességgel fogadta és viszonzta az ő szerény köszönését! Pedig nem lehetetlen, hogy Börenbukk báró, aki ezeltől mindenütt megfordult, annak idején hallott az ő ügyéről. . . És Börenbukk báró mégis visszaköszönt neki, századszor, újra mindig.

Tehát ismét megvonta vasárnapi öröme. Mert voltaképpen azért andalogtak erre minden vasárnap délelőtt, hogy módjában legyen Börenbukk bárót higiénikus sétáján üdvözölnie s hogy aztán az új találkozóra várva, erre a kegyes kalapemelintésre gondoljon szüntelen, a jövő vasárnapig . . .

Börenbukk báróról sok rosszat beszéltek. Hogy katonák élemezéséből gazdaggodott meg s hogy a hol Börenbukk volt a vállalkozó, ott nyomban kiűtött a titusz. Huber ur azonban nem hitte el ezeket a meséket. Hogy ez a jó lelkű, nyájás ember szegény katonák zsírján hizott volna ily kövérré! . . . Micsoda ráfogás.

Meg volt írva, hogy ezen a vasárnapon a szokott öröme ne legyen teljes. Már hazafelé tartottak, amikor a vasúthoz vezető utcából hirtelen előbukkan a szolgabíró alakja. Huber ur hirtelen félre nézett; fakó arczán könnyü pirosság futott végig.

A szolgabíró futyöröszve haladt el mellette s Huber ur lehorgaszította a fejét.

Már vagy ötéve nem köszöntek egymásnak. A szolgabíró egyszer fenn járt Pesten s a mikor onnan visszatért Huber urnak úgy rémlett, hogy nemakarja meg-

--- **Gautsch a királynál.** Gautsch Pál báró, miniszterelnök, ma vasárnap délután Ischlbe utazik, ahol a király hétfőn kihallgatáson fogadja. Ez az audiencia, amint politikai körökben híresztelik, a kereskedelmi szerződés sűrűs ügyével van kapcsolatban.

— **A szabadelvű párt bomlása.** A szabadelvű pártban már rég megkezdődött a mozgolódás, majd a bomlás. A Pannónia-beli bizalmas konferencia pedig a bomlási processust nagyban előmozdította. Ugy hogy ma már teljes fejtelenség uralkodik a pártban és egyik kilépés követi a másikat. A 17-ikére tervezett pártértekezletet a párttagok legnagyobb része nem fogja bevárni, hanem ezt megelőzőleg bejelentik kilépésüket. A kilépők részint az újpártba, részint a dissidensek csoportjába, de bizonyára legtöbben a függetlenségi pártba fognak belépni.

A nemzeti ellenállás.

A következő felhívás közlésére kéretünk fel:

Tisztelet törvényhatósági bizottsági tag ur!
A jelenlegi kormány, mely kifejezetten szembe helyezkedett az 1848. III. törvénycikkkel, alkotmányellenes és törvénytelen.

A midőn az ország közvéleménye, úgy az összes törvényhatóságok a törvényes ellentállást proklamálják, nemcsak jogukat gyakorolják, de a haza iránti kötelességüket teljesítik, melyre őket a képviselőház f. évi június 21-én hozott egyhangu határozatával fel is hívta.

Somogyvármegye törvényhatósága f. évi július hó 12-én hozott egyhangu határozata tanúbizonyosága annak, hogy ezen nagy nemzeti küzdelemben a politikai pártok közti korlátok leomlottak és bekövetkezett immár az, hogy mindnyájan egy szívvel és lélekkel sorakozhatunk alkotmányunk és legfőbb nemzeti érdekünk elszánt védelmére.

látni az ő szerény köszöntését. Bizonyosan hallott valamit oda fenn.

Lehet különben, hogy csak véletlen volt az egész. Talán eleinte nem vette észre Huber urat s később nem sokat törődött vele. De Huber ur azóta nem köszönt s többé nem látták meg egymást.

Mikor hazatért, a meleg szobába, a kis fiu köhögni kezdett.

Huber nem hallotta ezt a köhögést: elgondolkozott: Vincze nyolcz éves, Malvinka tiz. Nemsokára megfognak tudni mindent.

II.

Huber urral az történt, hogy ide s tova husz évvel ezelőtt, elveszett a kezén egy pénzes levél. Huber ur akkor a mozgó postánál volt. Egy öreke emlékezetes éjszakán tizennyolcz pénzes levelet vett át s másnap reggel csak tizenhétet tudott beszámolni. Az, amelyikben a legtöbb pénz volt, eltűnt szőrin-szálán.

Mikor vallatóra fogták, azzal védekezett, hogy tévedésnek kell lenni a dologban. Igaz, hogy tizennyolcz levelet ismert el, de valósággal csak tizenhétet vett át. Mikor újra megolvasta a leveleket, márcsak tizenhétet talált; s akárhányszor olvasta meg, mindig csak tizenhét volt.

Az átadó vállat vont. Ő mind a tizennyolcz levelet ott hagyta a Huber ur asztalán. Huber ur érezte, hogy el van vesztve. Ő, titokban, ezt a másikat gyanu-

Ne altassuk magunkat! Minden jel oda mutat, hogy lankadást nem ismerő küzdelemre kell elkészülvünk. A törvénytelen kormány már meg is kezdte a miniszterelnöki intő szózatnak nevezett köriratban említett fenyegetést, a midőn »Budapest« főváros törvényhatósági határozatát megsemmisítette.

A f. évi augusztus 7-én tartandó rendes vármegyei törvényhatósági közgyűlésen fog a fönnebb említett »intő szózat«, úgy a miniszterium kinevezetelést tudató leirat, napirendre kerülni.

Mi alulírottak czélszerűnek tartjuk, hogy Hazánk ezen válságos helyzetében a vármegyei közgyűléseket megelőzőleg mindnyájan összejövünk tanácskozás végett, kik a nemzeti nagy és törvényes küzdelemben részt venni kívánnak, miért is van szerencsénk tisztelt törvényhatósági bizottsági tag Urat f. évi augusztus. hó 6-án esti 7 órakor a vármegyeház nagytermében tartandó értekezletre hazafis bizalommal meghívni.

Kaposvárott, 1905. aug. hó 1-én.

Ágoston József, dr. Berzsenyi Gerő, Bendekovits József, dr. Bók Zalán Lajos, Chernel Gyula, Duchon Odön, dr. Ehn Kálmán, Farkas György, Gaal Gaszton, Gábel Sándor, ifj. Gulyás István, Gyorek M. Ferencz, Hencz Ferencz, Herbay Pál, Hoyos Miksa gróf Inkey József báró, Inkey Pál báró, Inkey László, Kacs Kovics Géza, dr. Kacs Kovics Kálmán, Kapotsfy Jenő, Kemény Samu, Kis József, dr. Kovács József, Madarász Andor, Mayer Gyula, Matalcsy József, Matolcsy István, Nádósy Elek, Politzer Géza, dr. Rusa Ernő, Somssich László gróf, Somssich Géza gróf, Svastich Aladár, Szabady Sándor, Szalay Károly, Széchenyi Aladár gróf, Tallian Andor Vajda György, dr. Zsibrák János.

H I R E K.

— **Megyeházából.** Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága holnap, hétfőn tartja meg évnegyedes közgyűlését, melynek tárgysorozata, mintegy 200 pontból áll.

Az állandó választmány pedig pénteken délelőtt tartotta pótülését,

melyen a hétfői közgyűlésnek a mult hó 19-iki állandó választmányi ülésre még be nem érkezett tárgyai készítették elő.

— **Kaposvár miért nem tiltakozik?**

Több helybeli hírlapi közleményben olvastuk és olvastuk, hogy Kaposvár város a nemzeti ellenállás ügyében nem veszi ki részét. Nem tart tiltakozó közgyűlést. Persze hogy nem, mert nem teheti, lévén ez csupán csak a törvényhatóságoknak a joga. Kaposvár pedig nem törvényhatósági joggal felruházott, hanem csak rendezett tanácsu város s így intézkedni önállólag joga nincs, hanem a vármegye mint törvényhatóság utasításai szerint — mint a vármegye bármelyik főszolgabírói járása — köteles eljárni. A vármegye pedig — mint tudjuk — a nemzeti ellenállás ügyében már megtette hazafias kötelességet s tudjuk, hogy Kaposvár város minden tekintetben a mult hó 12-iki rendkívüli törvényhatósági közgyűlés határozatához szigoruan tartja is magát. Siposs Géza főjegyző ugyanis, ki a szabadságon levő polgármester helyett ez idő szerint a város ügyei intézését vezeti, a katonai behívó jegyek kiállítását nemcsak megtagadta, de ez ügyben a városhoz érkező kerdezősködésekre a felvilágosítás adását is megtiltotta. Eljen!

— **Városi közgyűlés.** Kaposvár rdt. város képviselőtestülete aug. hó 3-án d. u. 3 órakor a városház nagytermében rendes közgyűlést tartott. A napirenden csupa lényegtelen tárgy volt. Ennek, na meg a nagy törzóságnak tulajdonítható, hogy a gyűlésre alig 15 képviselő testületi tag jelent meg, akik aztán a több mint 15 pontból álló tárgysorozatot a lehető leggyorsabban, alig másfélóra alatt, le is öröltek.

— **Az igazságügyi palota.** Tegnapelőtt érkezett le az igazságügyminiszter leirata a kaposvári törvényszek elnökéhez, a melyben utasítja a miniszter az elnököt, hogy az építési szerződést a vállalkozóval azonnal kösse meg. A minek folytán a tárgyalás és a szerződés megkötésére az elnök f. hó 6. és 7-ét tűzte ki. A szerződés tehát megkötendő volna. Igen ám, csak hogy kis bökkenő van a dologban, a mi a miniszter figyelmét a leirat fogalmazásakor kikerülte. Az a baj ugyanis, hogy a még április hóban leküldött szerződésben, az foglaltatik, hogy az új palota október hó 1-ig tető alá veendő. Ami természetesen könnyen

Hosszú időn mindenbe beleszokik az ember. S Huber ur, ha valami gazságról volt szó, találva érezte magát.

III.

Egy szép nap Huber ur azt olvasta az ujságban, hogy odatönn, Pesten, megtalálták a becsületét.

Szétbontottak egy ócska, vasuti postakocsit s ennek egyik hasadékában ráakadtak a husz évvel ezelőtt elveszett pénzes levélre. A levélben benne volt a regi, sok szép banko: a Huber János becsülete hiánytalanul, makula nélkül.

Huber urnak reszkedni kezdett a keze, mialatt az ujságot betözte s ahogy fátyolozott szemmel tovább olvasta a hirt, két nagy kövér könycepp folyt végig fako arczan.

Aztán elkezdett kiabálni a gyerekek előtt.

— Itt van az elégtétel: . . . Itt van!

A gyerekek megijedtek és sirva fakadtak.

Másnap megérkezett ártatlanságának hivatalos elismerése is. Az igazgatóság levelet intézett hozzá, melyben őszinte sajnálkozását fejezi ki.

Huber ur, husz évi görnyedség után megkísérelte kiegyenesedni. S ahogy körülnevezett, csodákozással vette észre, hogy a világ nyugodtan forog tovább.

megtörténhetett volna akkor, ha a szerződés április hóban aláíratik, de most augusztus hóban ezt a kötelezettséget a vállalkozó már magára nem veheti. Az elnöknek pedig skrupulusai vannak az iránt, hogy saját hatáskörében ezt a vállalkozói kötelezettséget kitolhatja-e p. o. nov. 15-ére. Így tehát könnyen megtörténhetik, hogy a csekély elnöki skrupulus miatt az építkezés ez idénről ismét elmarad. Mert ha e miatt az igazságügyminiszteriumba kérdés intéztetik, bizony könnyen meglehet, hogy arra a felelet majd csak új évre jön meg. Lévéen az ilyen hivatalos írásnak az útja hosszú, járása lassú. Akadály még az is, hogy az egyik vállalkozó tartózkodási helye ismeretlen s így a tárgyalásra megidézhető nem volt.

— **Egyházmegyei közgyűlés.** A belső somogyi ev. ref. egyházmegye a múlt kedden tartotta meg Csurgón közgyűlését. A közgyűlésen Nagy Lajos esperes, és Szabó Kálmán elnökölt, a kaposvári ev. ref. egyházát Csertán Márton lelkész és dr. Rusa Ernő egyh. gondnok képviselték. Több fontos tárgy közt az újonnan építendő kaposvári templom építési újabb segélye is napirenden volt s a közgyűlés az egyház 15,000 korona építési segélykérvényét egyhangu helyesléssel terjeszti föl az őszszel Pápán tartandó egyház kerületi közgyűlésre. Ha a kerületi gyűlés ez újabb segélyt — mint a mint remélhető, — megszavazza a már kamatozó 32 ezer korona templom alaphoz, úgy az új templom felépítése a közel jövőben keresztül vihető lesz.

— **A katonai behívók.** Ugyancsak meg vannak terelve a levélhordók a katonai behívó jegyek kézbesítésével, mert a kiegészítő parancsnokságok azokat postán egyenesen és közvetlenül a behívottak címére küldik. Nem sok sikere van azonban ezen postai kézbesítésnek, mivel elégtelen cím hiányában, nem kézbesíthetők a levelek, melyek aztán a feladóhoz küldetnek vissza.

— **A gyorsvonat gyorsítása.** Egy zágrábi újság vasúti körökből arról értesül, hogy

Huber ur, hogy elégtétele teljes legyen felutazott a fővárosba. Itt, fennem köszönetet husz év óta nem látott ismerősöknek akik ismerték fel. Elfelejtették azok Huber urat regen.

De Huber ur nem nyugodott s fölkereste az egykori kollegákat. Ezek már mind szép állásban voltak s Huber látása rem igen izgatta őket. Egy negyedórát eldiskuráltak vele s megkínálták szivarral. Azután a régi bizalmassággal nyilatkoztak meg előtte.

— Most már, kedves János, eredj haza. Nagyon sok a dolgom, rendkívül sok. De hidd el őszintén örülsz.

IV.

Mikor a következő vasárnap Huber ur megpillantotta Börenbukk bárót, aki orvosos karján közeledett feléje, hálával teli szívvvel megilletődött emelte meg a kalapját.

— Ugy-e ez az, aki ellopta a pénzes levelet?

Az orvos felvilágosította:

— Nem lopott ez szegény, semmit a világon. Ellenkezőleg, most derült ki, hogy igazságtalanul gyanúsították.

— Igen, felelt a báró, olvastam az újságban. Különben nekem mindegy.

S tovább viaskodott az asztmájával.

a budapest-flumei s a zágráb-zimonyi gyorsvonatok sebességét jövő tavasztól kezdve jelentékenyen fokozni akarják. Eddig ezek a gyorsvonatok 70—80 kilométer átlagos sebességgel haladtak, ezt a sebességet 100 kilométerre akarják felvinni, miáltal a menetidő körülbelül egy negyedrésszel meg fog rövidülni. A gyorsvonatok mostani 1A jelzésű gépeit kifogják cserélni 1K jelzésűekkel s már most megkezdik az aprók hidak és átereszet rekonstrukcióját, hogy a nehezebb gépeket is kibírassák.

— **Arcszőr a nőknél** ép oly csunya, mint kellemetlen. Ezen segitendő, legalkalmasabb a mindenütt elismert Schmeidek-féle Szörvesztő-re hivatkozni, mely nemcsak azért kedvelt a nőknél, mert eltávolítja az arcszőrt alaposan, hanem azért is, mert megadja az arcnak az üdéséget, finomságot, és simaságot, a mellett vegyileg megvizsgálva és hatóságilag az arczbőrre ártalmatlannak találta. Ára 7 korona. Kapható Schmeidek I., Budapest, VII. Nyár-u. 18. Erre vonatkozólag figyelmeztetjük a mai lapban megjelent hirdetésünkre.

KÜLFÖLD.

Oroszország.

A nagy vérontásnak két eredménye tagadhatatlan: a vérrel megszentelt földből kicsirázott a szabadság vágya és a temérdek millió orosz nép életrekellet öntudatát többé elaltatni nem lehet; a másik eredmény az, hogy először mondották meg a fehér czárnak szemébe az igazságot. A peterhofi koronatanácsoson tegnap a reakzionáriusból átvedlett Ignatiev gróf figyelmeztette a czárt, hogy a nép kielégítése nélkül veszedelem fenyegeti dinasztiáját, ma pedig a tisztes, ősz Solskij gróf, Wittének utóda a miniszteri bizottság elnökségében — akire a vérszomjas Trepov oly igen nagyon feni a fogát — a meggyőződés nagy erejével fejtette ki a czár előtt, hogy reformok nélkül elpusztul az orosz birodalom, de még a reformok megvalósítása előtt meg kell adni a szólásszabadságot, a gyűlékezési jogot és biztosítani kell a személyes szabadság szentségét.

Még nem is olyan nagyon régen Szibériába vagy Sachalin-szigetére küldték volna a czárok a vakmerőt, aki ilyesmit mert volna hangoztatni, manapság komoran bár, de meghallgatja a czár az ilyen tanácsokat, hisz Szachalin-sziget is japán kézre került . . .

A béketárgyalások.

Elsimult a megdöbbenés, amit egy amerikai újság költött híre támasztott s maga Witte sietett leginkább megnyugtani a békéért áhító világot, hogy az az állítólagos dróttalan telegramm, amelyet az Evening Telegraph világszerte széjjel vitt, nem egyéb otromba mesénél: egyetlen egy szóval sem mondotta ő, nem is mondhatta, hogy elfogadhatatlannak tartja a japán követeléseket.

Viszont a japán békekövetség is siet honorálni az orosz meghatalmazottaknak loyális viselkedését s hírül adjra, hogy ha ragaszkodik is. Japán a hadisarcz követeléséhez, feltételei semmiesetre sem lesznek nyomasztók, vagy éppen megalázók.

Szent a béke megint a követek közt, most már ismét reménységgel lehet a portsmouthi konferencia elébe nézni.

Közgazdaság.

Hitelügy, szövetkezetek.

A nemzet államban, a hitelügy, a nemzet önbizalma, önmaga iránt. Egészséges, viruló közgazdasági élet éltető eleme: a hitel. Nem szükséges ennek igaz voltát itt érvekké támogatnom, a mindennapi életben lépten-nyomon érezzük ennek áldásos hatását.

Hitelhez ma — természetesen inkább juthat az, kinek arra reális alapja van. A föld- és háztulajdonos hamarabb szerezhethet adott viszonyok közt hitelt, mint a kisiparos, kinek egyedüli hitelalapja főformán becsületes munkája.

És bármiként is álljon a dolog, a kisiparos hitelkérdését meg kell oldanunk, mert ez fontos tényezője boldogulásának.

Ma már nincs czéhszervezet, mely kiváló mértékben tudná biztosítani kisiparosaink életexistenciáját s politikai erőfejlettségét. A technika előhaladása, a közgazdaság terén kifejlesztett rohamos átalakulások a kisipart leztorították érvényesülési teréről s a nagytőkének, a nagyiparnak uralmát eredményezték. Valóságos gazdasági forradalom támadt a nagy és kis erő közt, melynek bizonyosan az utóbbiak teljes legyőzésével kell végződnie, ha ezek t. i. a kisiparosok abban szétforgácsoltan vesznek részt s nem folyamodnak ahhoz az eszközhöz, mely a közgazdaság terén s így közvetve a politikai életben is egyedül képes nagy eredményeket előidézni, tudniillik az egyesüléshez, mely a kis erőket, a kis tőkéket egy közös célra egyesítve, azoknak a nagy vállalkozás, nagy tőke előnyeit biztosítja és ezáltal a küzdelem sikeres felvételére képesíti.

Az egyesülésnek az a formája, melyben a kis erők a nagyok részéről való elnyomás ellen védelmet nyernek s ekként hitelalaphoz juthatnak, a szövetkezet, mely az ennek keretén belül tömörülő tagoknak gazdasági levélkenységeik feltételeinek megszerzését minden irányban megkönnyíti.

Az egyesülés eme formájának: a szövetkezeti rendszernek szükségét a magyar törvényhozás is beismerte, melynek e terén hozott intézménye ez 1808. XXXIII. t. c.-ben nyert jogi szabályozást.

Mint hogy ennek előtte az érdekelt iparososztály működésétől, a társadalmi propagandától vérmes reményeket nem várhattunk minthogy továbbá a magánkezdeményezések, folytán letesült szövetkezetek jogi szabályozását magában foglaló kereskedelmi törvény (1875. XXXVII.) nem felelt meg a nemzet szükségelt igényeinek és minthogy végül számos visszaélés üzetett a kisemberek megkárosítására, — nem maradt más hátra, mint az, hogy a kormány egyöntetű szabályozás alá vegye a szövetkezeti ügyet. Ekként létesültek az 1898: XXXIII. t. c. rendelkezési alapján alakult s ma is működő szövetkezetek.

A szövetkezetek eme formájáról szöveg.

Nos, — tehát a mód, az eszköz megvan adva arra nézve, hogy a kisiparosság erőforráshoz juthasson. Ezzel szemben számosan azzal érvelnek, hogy a kormány, — melynek kezében minden ellenőrzés s korlát nélkül adott a nagyfontosságú intézmény egész állatása — a törvényileg megállapított segélyek ellenében politikailag lekenyerezi a kisiparosságot. Nem éppen hiábavaló ez az aggodalom. Tényleg számos helyen, hol már ilyen iparszövetkezetek létesültek, látnunk is kellett, hogy ezeket az intézményeket nem egyszer használták fel politikai pressziókra. És mint e politikai átkamunka megtörténik egyes helyeken megsemmisül, hogy az egykor országossá válik. Ennek magyarázata nagyon egyszerű. Az idézett törvénycikk alapján létesített Országos Központi Hitelsszövetkezet, az ország minde részére kiterjeszkedő széles hálózattal bír. Jelenleg az ország 63 megyéjéből 12093 különféle jellegű szövetkezet tartozik a központ kötelekebe 324358 taggal. A központ feltétlen befolyást gyakorol a szövetkezetekre s jöhet idő, midőn ezen óriási befolyását a kormány politikája gyepőlőjének megerősítésére is fordíthatja, ami annyival inkább sikerülhet, mert a központ vezetői ugyiszólván a kormány alárendelt közegei. Természetesen e körülmény akkor állhat be, ha oly erőszakos kormány áll az ország élén, mely még a humanitárius intézményből is politikai csöfögést akar kovácsolni.

Szükség van az iparosság férfias gondolkodkodására, telterejére és bátorságára és ha e tulajdonok meglesznek, akkor veszedelem nem fenyeget. De ha az iparosság öntudatlanul engedi át magát, úgy nem lesz csodálni.

való, ha az esetleges politikai aknamunka idő előtt fog beállani.

Emlegetik azt is, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezetek nem fejthetnek ki eléggé szabad működést s mindenben a központ merev utasításaihoz vannak kötve. Van benne igazság. De a törvény taxative megállapítja ama jogokat, melyeket a központ kebelébe tartozó, szövetkezetekkel szemben érvényesíthet. Ha pedig a központ e határokon túl menne, még mindig van alkalma az illető szövetkezetnek jogorvoslattal élni és van mód arra is, hogy kilépjen a központból.

Eme aggodalmakat leszámítva, tehát az alkalom meg van adva, hogy a kisiparosság a szövetkezés terére lépjen, hogy a szövetkezeteknek milyen ere ménye lesz, ez attól függ, miként élünk azokkal?

Az iparosságnak társadalmi, erkölcsi testületei mellé szüksége van társadalmi organizmusra is. Ennek felel meg a szövetkezeti rendszer, mely kellő erők kifejtésére fogja sarkalni a kisiparosságot. Ahhoz a törekvéshez, hogy a nagy tőke terhe alól felszabadulhassanak, — csak egy út vezethet: a gazdasági uton való szövetkezés, mely ha a kisiparosságnak aggodalmi vannak, történhetik a kereskedelmi törvény erejénél fogva, az O. K. Sz. kötelékén kívül avagy azon belül. De a magán kezdeményezés már a múlt tanúsága szerint is nagyon lassu volna s nem is nyújthatna oly erőfíjtést, mint az 1898: XXXIII. t. c. alapján létesült O. K. H. Sz., mely szövetkezet tagjait számos kedvezményben részesíti.

A szövetkezeti rendszer a régi céhrendszernek gazdasági terén való modern megnyilvánulása leszen, mely nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy kisiparunk ismét edzetté, erőssé lehessen.

— **Védekezés szülőbetegségek ellen.** A középponti szülészeti kísérleti állomás a földművelésügyi miniszter megbízásából külön füzetben ismerteti a peronoszpora ellen való védekezés különböző módját. A füzet bárki ingyen megszerezheti. A kísérleti állomás egyúttal fölkéri gazdákat, hogy minden esetben, ha valami betegséget, bántalmat, visszaesést tapasztal szőlőjében, az intézet, ha hozzáfordulnak, díjmentesen ad fölvilágosítást a védekezésre.

— **Az állattenyésztés fejlesztése.** A Veszprémmegyei gazdasági egyesület nagyarányu munkát végez a megye állattenyésztésének fejlesztése érdekében, a mely munkában az egyesületnek legfőbb támaszai a megyéi pénzügyezetek. Ezek segítségével az egyesület szeptember hónap végén százezer korona értékű szimentáli tenyészszőrt fog beszerezni s azt a megyebeli kisgazdák között három éves részletfizetésre szétosztani. A százezer koronát egyik veszprémi takarékpénztár ajánlotta föl s kilátásban van, hogy a többi pénzügyezetek is hozzáruháznak az akcióhoz. Az egyesület ebben az évben máris 500 darab tenyészszőrt osztott ki a veszprémmegyei kisgazdák közt.

Felelős szerkesztő: **Dr. Rusa Ernő.**

Laptulajdonosok és kiadók:

Szalay Károly és Dr. Rusa Ernő.

HUSIPARI ÉS ALLAT- ORVOSI ÉVKÖNYV.

Az egyes napokra eső vásárok pontos jegyzékével ingyen és bérmentve meg minden mészáros, állatkereskedő, nyersbőrkereskedő, zsiradék és csontkereskedő címére, aki legalább fél évre előfizet a

Mészárosok és Hentesek Lapjára.

Előfizetés félévre 6 kor. — Kiadóhivatal: Budapest, IX. Ferencz körút 13.

Kiadó boltok és lakás.

A Fő-utcza és a János-utcza sarkán levő

h á z b a n

EGY SAROK BOLT két (János- és fő-utczai) bejárással

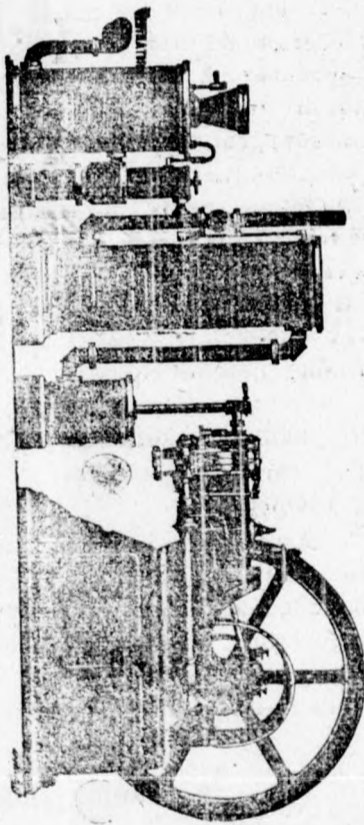
egy bolt fő-utczai bejárással,

lakással és mellékhelyiségekkel

november lére kiadó.

Bővebb értesítést e lap kiadóhivatala ad.

Eredeti OSERS és BAUER motorok
BUDAPEST, VI. Podmaniczky-utca 18.
Motorgyár és vasútiroda. Bécs.
Benzin- és petrolaum-motorok és loco-mobílok, szec-gáz-motorok
2-3 fill. üzemi költséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Ülsőirányú
gyártmány — Költségtérítés és ártérvétel ingyen.

3 uj tejfőző gép,
1 finom vadász fegyver
2 használt varrógép
és egy gramophon
olesőn eladó.

25 KORONA

egy divatos, férfi öltöny mérték után, remek szabásban, finom gyagyjuszövetből
= LIGHTMANN S =
szabómesternél,

Budapest, Rottenbiller-utca 4/b. Félemelet
Vidékre minták bérmentve.

Iszákosság nincs

többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbata Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszese itáiban egyformany adható az ivo tudta nélkül.

A COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok sok ezer tértit, a szegyeu és becstelen-ségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabította.

Az intézet, mely a Cozador tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt köpvyet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljeses ártalmatlan.

Igyen próba 416 sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Mevélékre 25 fill. levelező lapok 10 fill. bérmentesítendők.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 416.)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

BUDAPESTI
HARISNYAGYÁR

ajánlja dús raktárát

női- férfi- gyermek harisnyakban

eredeti gyári árban

12 pár megrendelésnél bérmentve.

Harisnyá fejlecek elválatnak.

Számos elismerő levél.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

BUDAPESTI HARISNYAGYÁR

főraktár

V. Fürdő-utca 1/a.

FOGADÓ

ORSZÁGOS

ORSZÁGOS

VENDÉGLŐSÖK SZAKLAPJA.

PINCZÉREK SZAKLAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Kerepesi-ut 13.

Egyedüli legelterjedtebb heti
és hirdetésekre legalkalmasabb szaklap.

NE VEGYEN
CZIMBALMOT vagy
HARMONIUMOT

míg REMÉNYI MIHÁLY műhangszerész legujabb képes
árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik.
Budapestről, Király-utca 45. l. szám.

SIKERÜLT

ezer vég fekete és sötétkék nagyon finom posztót és kangarn szöv-
etet egy csődbejutott posztógyárostól potom áron megvenni;
ez okból szétküldünk vidékre utánvétellel a fenti szövetekből egy
teljes férföltönyre elegendő három métert

5 FÜRDMÉTER

Országos Posztó kiviteli Aruház,

Budapest, Rottenbiller-utca 4/b. Félémelet.

Minták a nagyforgalom miatt nem küldhetők:

„ELZA“ GYÜK

az Elzák a Plymonthok nálam

kitenyésztet szubvarietásai

ELALÓ.

Plyn.onthokra előjegyzést elfo-

gadó. Tenyészdém bármikor

megtekinthető.

MEZRIGZKYNÉ,

Békásmegyeri tisztviselőtelep

(Pest megye.)

Könyvnyomdai

munkákat

jutányosan készít

Kéthelyi L. és Társa

KAPOSVÁR OTT.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mer
csak a természetes szénsavas
ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.
Elsősorban a mohai

AGNES

Orras mint természetes szénsavdus
csu nyvíz, feltétlenül tisztá, kellemes és
nicsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmá-
gál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző
kimenek ellen, hanem a benne fagyalt
fyóg sóknál fogva kifűző szere a leg-
ául'énfélőbb gyomor, légsző- és
hugyszervi betegségeknek. —
Azért tehát

Használjuk a mohai
Agnes-forrást, ha
gyomor-, bél és
légszőhurittól sza-
badulni akarunk.
Dr. Kéty.

Használjuk a mohai
Agnes-forrást, ha
érvágyhiány és
emésztési zavarok
állanak be.
Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai
Agnes-forrást, ha a
vesebajt gyógytani
akaruk.
Dr. Kövér.

Használjuk a mohai
Agnes-forrást ha
májbajtól és sár-
ságtól szabadulni
akarunk. Dr. Glass.

Háztartások számára másfélliteresnél va-
lamivel nagyobb üvegekben minden ké-
tes értékű mesterségesen szén-
savval telített vízzel, sőt szóda-
vízzel is olcsóbban adja, hogy az
Agnes-forrás vizét a legszegényebb
ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz Kedvelt borvíz.

Kapható minden fűszerüzletben és
elsősorban venaéglőben.

Schicht-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant)

Legjobb, legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

Ment mindennemű káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan »Schicht» névvel és a »szarvas» vagy a kulcs védjeggyel legyen ellátva.

Hirdetés.

Öt hónapos him és nőtény

FOX-TERIER

= kitűnő patkányirtók =

Kaposvárott eladók.

Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Br. Weissenbach János urnak Tab községben fekvő ingatlanai

egy mint: egy nagy ház a piacon,
egy kisebb ház a községben, az úgy-
nevezett Casino kert és egy szőlő

ELADÓK.

= Venni szándékozók forduljanak =
Szalay Károly ügyvédhez Kaposvárott.

JÓRGÓ JÁNOS ÓRÁS, gyári raktár: Wien III/4, Rennweg Nr. 75/b

Levelezőlap elegendő, hogy gazdaságilag illusztrált árjegyzék-
kenet irgany és kimerítve megkaplassa, olcsó bevásárlás cél-
jából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, részecés teljesen
kizárva.

Órajavitó műhely

Mindennemű zsebórába új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy
javított óráért kezességet vállalok.

Kivonat a nagy árjegyzékből:

7787 sz. legolcsóbb, legjobb strapázó óra, nikkeltoklan 36 óráig jár frt. 2.30	
8089 sz. valódi ezüst lánczél-láncz 15 gr.	1.-
7858 sz. ezüst remontoir, dupla fedeltű	5.-
7889 sz. inga óra ütőművel, 2 súlylyal, 180 cz. magas	11.50
7929 sz. jó ébresztő óra	1.20

Szíveskedjék nevemre és házsámomra 75/b. pontosan figyelni.

Acetylén-lámpák

kézi,- kocsi,- Spritzbogen,- pózna,-
rud,- asztali,- udvari,- kerti,- istálló,

Acetylén-lámpák

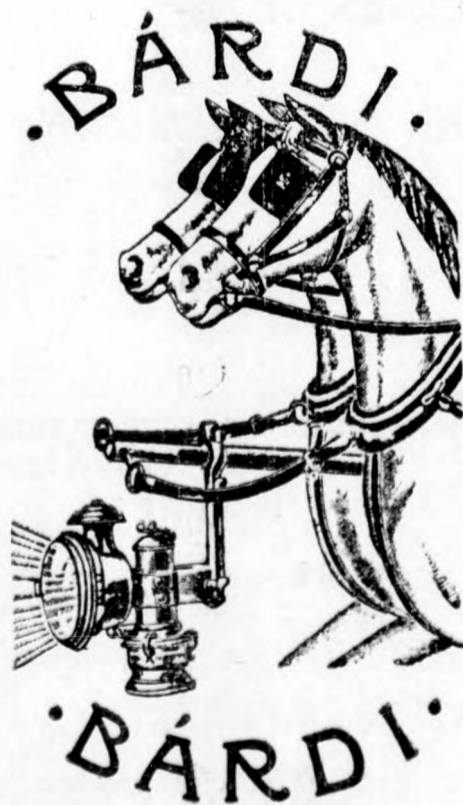
Automobil-lámpák.

Éjjeli szántásoknál különösen alkal-
masak, mert nappali fényt adnak.

BÁRDI JÓZSEF Budapest,

VI. Gyár-ut. 10
Andrássy-ut és Király-utca között.

Kaposvári képviselő: Politzer Samu.

A vegyileg megvizsgált, amelltt hatóságilag
az arcbőrre ártalmatlannak talált

SZÖRVEZTŐ

eltávolítja a hölgyeknél az oly csunya, kelle-
metlen arczszőrt gyökerestől, anélkül, hogy az
arczbőrnek legkevésbé is ártana és az arcz-
nak megadja az üdeséget, finomságot, és
simaságot. Ára 7 korona.

Vidéki magrendeléseket diszkrétan utánvét mellett
eszközöl

Schmidek I. Budapest, VII. Nyár-u 18.

Vidéki gőzerőre berendezett likörgyár
tekintélyes és bevezetett

HELYI ÜGYNÖKÖT

keres

Kaposvar és környékere magas

jutalék mellett.

Ajánlatokat „Bevezetett“ jellegével

kiadóhivatal továbbit.